

Het symposium is ook toegankelijk voor niet-leden van de Nederlandse Vereniging voor Prothetische Tandheelkunde à raison van f 75,00 (inclusief lunch), over te maken op de postgiro-rekening van de penningmeester van de Ned. Ver. voor Prothetische Tandheelkunde te Utrecht, onder nummer 22 64 535.

Internationaal

FÉDÉRATION DENTAIRE INTERNATIONALE

Eerste aankondiging Wereldcongres 1984 te Helsinki

Met de voorbereidingen voor het 72e Wereldcongres van de FDI, dat in 1984 van 25 tot 31 augustus in Helsinki (Finland) wordt gehouden, is reeds een begin gemaakt.

Het wetenschappelijke programma, waarvoor door deze aankondiging sprekers worden aangezocht, behelst twee thema's: 'Nieuwe ontwikkelingen in diagnose en behandeling' en 'Suiker, zoetstoffen en mondgezondheid'.

Deze thema's zullen respectievelijk de navolgende (vijf) onderwerpen omvatten:

Nieuwe ontwikkelingen in diagnose en behandeling

1. Microcomputers in the dental office; a new diagnostic aid.
2. Simple tests for caries susceptibility.
3. Testing for occlusal disharmonies.
4. Bonding of restorative materials to dentine-principles and problems.
5. New compounds in the treatment of periodontal defects.

Suiker, zoetstoffen en mondgezondheid

1. The use of sugar in foods.
2. The biological effects of sugars and sweeteners.
3. Prediction of the cariogenicity of various foods.
4. Field studies of sugar substitutes.
5. Factors associated with the acceptance of sugar and sugar substitutes by the public.

Wie over één van bovenstaande onderwerpen een lezing (van ten minste 30 minuten) zou willen houden, wordt uitgenodigd zich *vóór 1 maart a.s.* aan te melden bij de secretaris van de Commissie Internationale Zaken van de Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde, Geelgors, Postbus 2000, 3430 CA Nieuwegein.

INTERNATIONAL PROSTHODONTIC SYMPOSIUM

Gehouden op 25, 26 en 27 november 1982 te Londen

Het congres was georganiseerd door de British

Dental Association en had als onderwerp 'Restoration of the partially dentate mouth'.

Het drie dagen durende programma bestond uit een aantal langere voordrachten gedurende de ochtenden en 12 workshops tijdens de middagen. De eerste spreker was Prof. Bo Bergman uit Umea (Zweden). In zijn voordracht, getiteld 'Caries, periodontal and prosthetic conditions in patients treated with removable partial dentures', gaf hij een overzicht van de resultaten van een aantal klinische parameters, die gedurende 10 jaar bij 30 patiënten met partiële prothesen waren vervolgd. In totaal werden bij deze 30 patiënten 33 frameprothesen vervaardigd, waarvan er zich 26 in de onderkaak bevonden. Van de frameprothesen waren er 30 bilateraal vrij-eindigend. De parameters die gedurende deze 10 jaar zijn onderzocht waren plaque-index, gingivitis-index, pocketdiepte, mobiliteit van de gebitselementen, botverlies en opinie van de patiënt. Vergelijking van de diverse parameters leverde na tien jaar geen verandering op van gemiddelde waarden met betrekking tot de gingivitis-index en de plaque-index. De gemiddelde pocketdiepte nam toe met 0,2 mm (van 1,8 na 2,0 mm). De mobiliteit van de elementen bleef over de gehele periode gelijk en bedroeg minder dan gemiddeld 1 mm in horizontale richting.

Van de oorspronkelijk 362 intacte glazuuroppervlakken waren er na 10 jaar nog 333 intact, hetgeen een cariëstoename betekende van 8%. Hierbij moet worden aangetekend, dat bij het begin van de evaluatieperiode reeds 54% van het aantal beschikbare tandoppervlakken voorzien was van een restauratie. In deze periode van 10 jaar werden 12 prothesen vervangen door een nieuwe frameprothese. De oorzaak hiervan lag o.a. in breuk van het frame of combinaties van breuk van gegoten delen en een inadequaat kunstharsgedeelte. Van de 33 frames waren er na 10 jaar nog 16 in de originele staat aanwezig. Voorts werden er 20 rebasingen uitgevoerd. Resumerend komt Bergman tot de conclusie dat met goede instructies aan patiënten en controle op de mondhygiëne, de schade aan het restgebit nihil is.

Als volgende spreker trad Prof. D. Picton (Londen) op. Hij sprak over: 'Biomechanics of support for complete and partial prostheses'. De voordracht die hij gaf omvatte voornamelijk een verslag van zijn proefdieronderzoek met belastingsproeven op diverse aangrijpingspunten van elementen, als ook op de mucosa en processus-gedeelten. Een interessant onderdeel hierbij was het onderzoek naar de invloed van het spal-ken van meerdere elementen op de verplaatsing van de pijlers bij belasting. Met andere woorden het nut van het gebruik van meer dan één element om een spalpende werking te verkrijgen. Daarbij liet hij de krachten zowel verticaal als horizontaal aangrijpen. Het resultaat was dat bij het aangrijpen van verticale krachten het aantal elementen dat in de spalk was opgenomen, niet essentieel bijdroeg aan vermindering van de verplaatsing van de pijlers. Dit was wel het geval bij krachten in horizontale richting, waarbij er een rechtlijnig verband bleek te bestaan tussen de

reductie in de verplaatsing van de pijlers en het aantal elementen dat in de spalk was opgenomen. Hieruit zou op voorzichtige wijze geconcludeerd mogen worden dat voor het opvangen van verticale krachten het weinig zinvol is om meerdere elementen in een spalk op te nemen. Om horizontale krachten zoveel mogelijk te elimineren is het echter wel zinvol meer pijlers in een spalk op te nemen.

In een ander onderzoek belastte hij bij een spalk met een zwevende dummy het zwevende gedeelte in verticale richting. Hierbij bleek dat bij een belasting met 4N en twee gespalkte elementen in plaats van één pijler, er een reductie in verplaatsing optrad van slechts $\pm 10\%$. Voor drie elementen gold hetzelfde percentage; voor vier elementen bedroeg dit percentage ongeveer 15%. Met andere woorden het effect van spalken om verticale belasting op een zwevende dummy te verminderen leek weinig effectief. Aangezien in de mond bij mensen kauwkrachten kunnen optreden tot $\pm 1100\text{N}$ lijkt mij dat de conclusie van Picton kritisch moet worden bezien.

Als laatste spreker van de ochtend trad op Prof. P. Schärer uit Zurich met een voordracht getiteld 'A clinical approach to occlusal problems.' Hierbij stelde hij dat occlusie allereerst aan de orde komt bij het opstellen van een behandelplan en vervolgens bij het uitvoeren hiervan. Volgens hem is het nodig premature contacten op te sporen omdat verschillen tussen habituele en centrale occlusie mogelijk oorzaak zijn van bruxisme. Ook balanscontacten zouden hierbij een rol kunnen spelen. Het registreren in de mond van deze contacten zou moeten gebeuren met drie kleuren tape (waarvoor hij IBM-type-lint gebruikt), om vervolgens na te gaan wat de invloed is van deze contacten op het functioneren van het gebit en het eventueel optreden van bruxisme. Daarna besprak hij de keuzemogelijkheden om tot een bepaalde articulator te komen. Zijn advies is om niet al te ingewikkelde articulatoren te gebruiken. Volgens hem is uit onderzoek van Lundeen et al. gebleken dat de kans op een grote 'side shift' erg klein is: 10%. Voor wat betreft de onlangs op de markt gekomen Quick Analyzers voor 'side shift'-bepalingen is hij van mening dat de waarde hiervan beperkt is, gezien het feit dat onduidelijk is wat het apparaat precies meet.

Op de tweede dag trad Prof. S. Hobo uit Japan op met een voordracht getiteld 'An electronic mandibular movement measuring system: It's principles and clinical applications'. De voordracht van Hobo omvatte in eerste instantie een verslag van onderzoeken die hij had uitgevoerd, waarbij de mandibulabewegingen worden vastgelegd met een meetopstelling met zes vrijheidsgraden. Deze meetopstelling beruiste op het feit dat een pen op een elektrisch geleidende plastic plaat een bepaalde spanning meet, waardoor twee coördinaten kunnen worden vastgelegd. Door drie schrijvers in drie loodrecht op elkaar staande richtingen te gebruiken konden op deze wijze de driedimensionale bewegingen van de onderkaak worden vastgelegd. De nauwkeurig-

heid van de meting bedroeg 60 μm terwijl het gewicht van de apparatuur slechts 230 gr bedroeg. De gegevens werden door de computer verwerkt en met een plotter (tekenapparatuur) geregistreerd. Op deze manier werden de kaakbewegingen bij 50 patiënten gemeten. Daaruit kwamen de volgende gemiddelde waarden naar voren: bij laterale bewegingen aan de niet-actieve zijde een voorwaartse beweging van 1.99 mm, een binnenwaartse beweging van 0,77 mm en een benedenwaartse beweging van 1.75 mm. De gemiddelde waarden aan de werkende zijde waren een Bennett-hoek van 21.1⁰, een inclinatie van de laterale-sagittale condylusbaan van 41.3⁰ en een inclinatie van de laterale-frontale condylusbaan van 23.7⁰. De inclinatie van de condylusbaan saggitaal bedroeg gemiddeld aan de werkende zijde 42⁰ en aan de niet-actieve zijde 41.3⁰. Met andere woorden, gedurende een laterale beweging is het effect aan de actieve en niet-actieve zijde hetzelfde.

Vergelijken we de laterale bewegingen aan de actieve en niet-actieve zijde, dan zien we aan de niet-actieve zijde een voorwaartse beweging van 1,99 mm en naar beneden gericht 1,75 mm; aan de actieve zijde een achterwaartse beweging van 0,2 mm en een opwaartse beweging van 0,18 mm. Met andere woorden, zijn conclusie was dat aan de niet-actieve zijde een 10 maal zo grote verplaatsing optreedt dan aan de werkende zijde. Voorts bleek dat bij een laterale beweging de zijdelingse verplaatsing aan de actieve zijde en niet-actieve zijde gelijk waren nl. resp. 0,77 mm en 0,73 mm. Voorts kwam hij tot de conclusie dat er bij het uitvoeren van de Bennett-beweging een recht naar buiten gerichte beweging optrad. Echter, punten gelegen binnen 55 mm van het middelpunt van de as tussen beide condyli bewegen iets naar voren, punten gelegen verder dan 55 mm vanaf het middelpunt van de as door de condyli bewegen enigszins naar achteren en punten gelegen op precies 55 mm gaan recht naar buiten en maken geen voor- of achterwaartse beweging. Om tegemoet te komen aan de klinische toepassing heeft hij een ander systeem ontworpen, waarmee op vrij eenvoudige manier de kaakbewegingen kunnen worden overgebracht naar een articulator waarbij een grote mate van reproduceerbaarheid kan worden bereikt. Dit wordt gedaan door aan twee afdrukpepels die met afdruk materiaal in de mond gefixeerd zijn, in drie loodrecht op elkaar staande vlakken een fiberoptiek te plaatsen tegenover lichtgevoelige cellen. Door proale en laterale bewegingen te laten uitvoeren en de gegevens hiervan rechtstreeks in te voeren in een computer die vervolgens de bewegingen tekent, kan een keuze worden gemaakt uit zes verschillende voorgedrukte mallen van de condylusbaan, die dan in de articulator worden geplaatst, waarbij voorts de kaakhoeken kunnen worden ingesteld. Zowel links als rechts kunnen verschillende mallen worden gekozen voor de condylusbaan en worden opgenomen in de articulator.

In de volgende voordracht werd door Dr. R. Philips (V.S.) een overzicht gegeven over res-

tauratiematerialen in een voordracht getiteld 'Restorative dental materials - A new area'. Aangezien volgens Philips microlekkage een van de belangrijkste aspecten is van problemen die optreden met de huidige restauratiematerialen, zijn de voorwaarden voor een adhesieve binding van nieuwe materialen de volgende: (1) een homogene samenstelling, (2) een glad oppervlak, (3) een schoon oppervlak, (4) droog zijn van het oppervlak en (5) een hoge oppervlakte-energie. Volgens hem kan het bonding-effect bereikt worden op twee manieren: (1) mechanisch, bijvoorbeeld bij de esthetiek waarbij er een interactie is tussen het restauratiemateriaal en onregelmatigheden in het tandoppervlak en (2) een adhesieve binding; gebaseerd op de aantrekkingskracht van niet-gelijke moleculen. Deze binding kan fysisch zijn of chemisch. Met name bij deze chemische bindingen zijn de op polyacrylzuur gebaseerde systemen interessant. Bij dit laatste materiaal treedt namelijk een binding op tussen het calcium van het tandoppervlak van de COOH-groep van de polyacrylketen.

Als tweede kwamen aan de orde de glasionomeercementen die geschikt zouden zijn voor restauratie van erosies, klasse I- en III-caviteiten, voor lijmen en cementeren en voor het restaureren van insufficiënte of defecte randen van kronen. Een gunstig effect zou hierbij ook verwacht kunnen worden van het poeder waarin 22% fluoride aanwezig is. Uit onderzoeken naar de afgifte van fluoride blijkt dat na 20 dagen een dubbele hoeveelheid fluoride is afgegeven in vergelijking tot silicaatcement van ongeveer 1800 microgram per milliliter. Vervolgens werd de techniek van uitharding van composieten met ultraviolet licht en zichtbaar licht besproken, waarbij de voordelen van het zichtbare licht zijn: (1) er is geen gevaar voor UV-radiatie, (2) er is een constante lichtintensiteit, (3) er is een grotere mate van infiltratie, in diepere lagen, (4) het zichtbare licht kan eerst door een dikte van 1,5 mm glazuur penetreren, waarbij verharding van composieten nog mogelijk is. Vervolgens kwam hij tot een overzicht van alle composieten die hij indeelt in de traditionele composieten, de hybride composieten, de inhomogene microgevulde composieten en de homogene microgevulde composieten. De hybride composieten zijn composieten die zowel bestaan uit het traditionele composiet als uit een percentage microgevuld composiet. Bij de inhomogene microgevulde composieten zijn deze gekenmerkt door aanwezigheid van reeds gepolymeriseerde gedeelten, welke sferisch, splintervormig dan wel geagglutineerd kunnen zijn. De problemen die zich hierbij nog voordoen zijn: een hogere thermische expansie, een hogere wateropname, een lage elasticiteitsmodulus, onduidelijkheid ten aanzien van de kleurstabiliteit en een hoge polymerisatiekrimp.

De volgende lezing werd gehouden door Prof. J. A. Preston (V.S.) met als titel: 'Solving aesthetic problems'. Achtereenvolgens kwamen hierbij aan de orde: de parameters als de fysische ruimte, de embrasures, de richting van de leng-

te-as, de lijnhoeken, de contactvlakken en contactpunten, diastemen, de plaats van de boog en de oppervlaktecontour van elementen. Bijzondere aandacht kreeg onder andere de contour van de gingiva met betrekking tot de esthetiek waarbij rotaties van elementen leidden tot een ander verloop van de cervicale gingiva.

Zoals gezegd legt Preston de nadruk op de cervicale rand van de gingiva rondom het element, die verschillend loopt afhankelijk van de stand en eventuele rotatie van het element. Dit betekent dat bij nabootsen van de asrichting van een element tijdens het modelleren, door wijziging van het verloop van de cervicale gingiva, het effect van de asrichting versterkt of veranderd kan worden. Met betrekking tot de lijnhoeken is hij van mening dat door bijvoorbeeld rechte distale lijnhoeken te gebruiken optisch smallere elementen verkregen kunnen worden in een zelfde beschikbare ruimte.

Wat betreft de biologische factoren werden door hem de esthetische factoren met betrekking tot de lip, de lachlijn, de mobiliteit van de peri-orale weefsels en de afmetingen van de mondholte besproken. Als hulpmiddel om de lachlijn, incisale lijn, occlusale vlak en dergelijke vast te leggen wordt door hem de Dent-index (Myerson) genoemd. Dit is een dun, vliedervormig kunstharstplaatje dat achter de lippen kan worden geplaatst en vastgeklemd tussen de occlusievlakken, waarop deze gegevens kunnen worden aangetekend. Op deze wijze kan de technicus rekening houden met deze factoren. Voorts lichtte hij toe hoe het komt dat de kleurenringen in vergelijking met natuurlijke tanden vrij grote afwijkingen vertonen. Het blijkt nl. dat bij fotospectrometrische metingen enorme verschillen bestaan tussen het fotospectrogram van de natuurlijke tand en van de tand van een kleurenring.

De zaterdagochtend werd gestart met een voordracht van Dr. John McLean uit Londen, getiteld: 'The science and art of dental ceramics'. In een zeer gedegen en compleet verhaal kwamen achtereenvolgens de verschillende porseleinsamenstellingen en metaallegeringen aan de orde. Allereerst besprak hij de zogenaamde 'high-aluminium siliconglasses'. De voordelen hiervan zijn dat gevaar voor devitrificatie geringer is. Devitrificatie is een proces dat optreedt als gevolg van te vaak verhitten van het porselein, waarbij de originele kristalstructuur terugkeert, met als gevolg een minder helder karakter. Deze porseleinen kunnen echter in verband met hun zeer geringe expansiecoëfficiënt niet op metaal worden gebakken. Ten opzichte van de confessionele porseleinen kronen hebben de porseleinen met aluminium een twee maal zo hoge treksterkte. Vervolgens zijn er de aan platina gebonden porseleinlegeringen die een nog hogere treksterkte hebben dan de aluminium-gebonden. Ook in dezelfde orde van grootte van treksterkte liggen de zogenaamde 'Coorsceramics'. Een zeer hoge treksterkte van 3000 tot 4000 psi hebben de zogenaamde 'Glassceramics'. Deze glassceramics oftewel 'nucleating glasses' zijn te gieten, evenals de coorsceramics. De coors-

ceramics die bij ongeveer 150°C worden gegoten komen echter groen uit de inbedmassa waarbij het erg moeilijk is dit uitbedden te doen zonder beschadiging van het werkstuk. De glassceramics bestaan uit verbindingen van lithiumoxyde, zinkoxyde en siliciumoxyde waarbij de katalysator een metaalfosfaat is of een ander metaal, bijvoorbeeld koper, zilver of goud. Hoewel de mechanische sterkte van de glassceramics erg hoog is, is dit materiaal voorlopig nog niet zinvol te gebruiken omdat het alleen in één keer te gieten is in één kleur.

Vervolgens werden de opbakmetalen besproken, waarbij achtereenvolgens de legeringen met hoge goudgehalten, lage goudgehalten en legeringen zonder goud aan de orde kwamen. Bij de legeringen met een laag goudgehalte is McLean van mening dat een legering bestaande uit goud (51,5%), paladium (38,5%), indium (8,5%) en gallium (1,5%) momenteel de beste opbaklegering is. Nadeel van de legering is mogelijk de zilverkleur. In de niet-edele legeringen wordt het zilver momenteel in mindere mate gebruikt, omdat zilver verantwoordelijk is voor een wat groene kleur van het porselein. Hierbij blijkt een zilveragehalte van 6% kritisch te zijn; bij een hoger gehalte treedt een groen getinte verkleuring op van het porselein. De legering die hiervoor in de plaats is gekomen is een paladium-tinggallium legering, welke goed is te gieten en vergelijkbaar is met een legering met een hoog goudgehalte. Deze legeringen met een hoog paladiumgehalte lijken dan ook veelbelovend.

Vervolgens besprak hij de opbaktechniek, die zijns inziens tot de beste resultaten leidt indien het opbrengen van primair dentine, secundair dentine, dentino-glazuur, glazuur en opalescent glazuur achtereenvolgens plaatsvindt. Het dentino-glazuur is een menging van bodydentine en glazuur. Als een van zijn essentiële technieken noemt hij de 'lateral segmental building technique'. Dit is een techniek waarbij allereerst porselein wordt opgebracht in de eerder genoemde 5 lagen waarna steeds kleine segmenten worden verwijderd en opnieuw lagen worden opgebracht. Door het segmentsgewijs verwijderen ontstaan contactvlakken ter breedte van ongeveer 0,5 mm in bucco-linguale richting, waardoor later een vergelijkbaar effect wordt verkregen als bij de cracks en de lijnen in het natuurlijke tandglazuur.

Voorts kwam hij tot een bespreking van de diverse typen van randaansluiting met betrekking tot de goud-porseleintechniek, waarbij hij de voorkeur geeft aan een schouder onder een hoek van 135° in verband met de esthetiek of een bevel ten behoeve van de ideale randaansluiting. Hij heeft theoretisch berekend dat een bevel onder een hoek van minder dan 60° geen verbetering bewerkstelligt met betrekking tot de randlek; hiervoor is minimaal een bevel nodig onder een hoek van 70 à 80°.

Als een van de problemen met de combinatie metaal-opbakporselein noemt hij het feit, dat in veel gevallen een te laag verhitten van de eerste opbakklaag tot een latere breuk of loslaten van het porselein leidt. Er zal door voldoende verhitten een goede versmelting moeten plaatsvinden tus-

sen de oxydelaag van het metaal en de opbakklaag.

Tenslotte werd de ochtend afgesloten met een voordracht van Prof. C. Bolender en D. Smith (V.S.) getiteld: 'Overdentures: their effectiveness and clinical consideration in treating the partially dentate mouth'. Hierin kwamen achtereenvolgens een overzicht over de klinische research aan de orde en factoren die nodig zijn respectievelijk van invloed zijn op het welslagen van dergelijke behandelingen. Daarbij komen zij tot de aanbeveling dat minstens twee pijlerelementen in het front van de tandboog noodzakelijk zijn voor een overdenture dan wel vier vrij ver uit elkaar staande pijlerelementen waarvan twee in het front en twee in de zijdelingse delen om een ideale uitgangssituatie te zijn voor een overdenture. De elementen zouden daarbij minimaal 5 tot 7 mm in het bot moeten staan.

Het andere gedeelte van het congres dat op de middagen plaatsvond bestond uit een 12-tal workshops waarvan er 6 op de eerste dag en 6 op de tweede dag werden gegeven. Als deelnemer aan het congres kon men derhalve slechts op twee workshops inschrijven.

Deze workshops waren als volgt georganiseerd: er was een voorzitter, die de leiding over de workshop had, een 'reviewer', die een overzicht gaf van de literatuur die over het desbetreffende onderwerp was verzameld en een secretaris die de gesprekken, commentaren en voordrachten op die middag vastlegde en samenvatte. De reviews waren op schrift gesteld en voor de aanvang van de workshops aan de congresgangers verstrekt. Aangezien ondergetekende zodoende slechts twee workshops kon bijwonen kan geen compleet verslag worden gedaan van alle workshops en moet hier worden volstaan met een gedeeltelijk verslag en het weergeven van een totale indruk op basis van informatie verkregen van anderen.

Op de eerste dag werd door ondergetekende de workshop 'Guide planes' bijgewoond. Deze workshop startte met een literatuuroverzicht gegeven door Prof. R. Watson. Vervolgens werd door ondergetekende een voordracht gehouden getiteld 'Guide planes and free end saddle prostheses', waarin het gebruik van geleidearmen werd beschreven en het theoretische principe werd toegelicht. Aangezien dit de enige voordracht was die in het kader van de workshop 'Guide planes' werd gehouden, was de discussie naderhand vooral hierop afgestemd. Het zou de discussie mogelijk hebben gestimuleerd indien verschillende voordrachten waren gehouden waarin ook andere meningen waren vertolkt.

In de workshop op de volgende dag kwam de 'Swinglock partial denture' aan de orde. Hierbij gaat het om een prothese, ontwikkeld door Dr. J. J. Simmons (V.S.), waarbij door het laten sluiten van scharnierende onderdelen van prothesen, en met name ook labiale kunstharsteelten, een omsluiting van de processus en de elementen plaatsvindt, waardoor de prothese

wanneer deze is gesloten niet meer kan worden verwijderd. Aangezien in deze workshop Dr. Simmons zelf de 'reviewer' was en de enige spreker, werd het systeem nogal eenzijdig belicht.

De resultaten van alle 12 afzonderlijke workshops werden uiteindelijk op de zaterdagmiddag in samenvattingen naar voren gebracht door de verschillende voorzitters, opdat een eindconclusie kon worden getrokken.

Resumerend kan worden gesteld dat vooral het ochtendprogramma van een redelijk hoog tot hoog gehalte was, hetgeen op grond van de kwaliteiten der sprekers ook verwacht mocht worden. De workshops hebben echter niet in alle gevallen het resultaat opgeleverd, dat zij op grond van het onderwerp dan wel de zorgvuldige voorbereiding hadden verdiend. Doordat de pauzes tussen de programma-onderdelen zeer kort waren was er niet veel tijd over om met collegae van gedachten te wisselen, hetgeen jammer was omdat er zo'n 300 deelnemers uit 23 verschillende landen aanwezig waren.

Over het geheel genomen een goed georganiseerd en goed voorbereid congres waarbij met belangstelling naar het uitkomen van het congresboek, dat binnenkort verschijnt, mag worden uitgekeken.

T. B. F. M. Gelhard

FÉDÉRATION DENTAIRE INTERNATIONALE

Geen Wereldjaarcongres in Mexico

De Mexican Dental Association heeft haar aanbod, als gastvrouw voor het 73e Wereldjaarcongres van de F.D.I. in 1985 op te treden, ingetrokken, aldus meldt de F.D.I.-Newsletter van september 1982, die echter geen mededelingen verstrekt over de reden van deze intrekking. Hoe dit zij, er moet voor dat jaar een nieuw onderkomen worden gezocht. Het directoraat-generaal heeft nu voorgesteld een gelijklopend aanbod van de Joegoslavische beroepsorganisatie te aanvaarden.

HONDERD JAAR STRIJD TEGEN TUBERCULOSE

Op 24 maart 1982 was het een eeuw geleden dat de Berlijnse bacterioloog Robert Koch – op wiens laboratorium Miller zijn onderzoekingen naar het ontstaan van cariës uitvoerde – de tuberkelbacil ontdekte. Dit feit is in de medische wereld natuurlijk dankbaar herdacht. Ook de redactie van de F.D.I.-Newsletter (juli 1982) wijdt er een korte beschouwing aan, daarbij putten uit World Health Magazine. Het blijkt dat er honderd jaar na Koch's ontdekking nog altijd reden is tot ernstige bezinning op het probleem dat wetenschappelijk gefundeerde kennis en professionele vaardigheid niet voldoende zijn gebleken om een afdoende preventie van de

ziekte te bewerkstelligen.

In een herdenkingstoespraak stelde Dr. Halfdan Mahler, directeur-generaal van de World Health Organization, vast dat heden ten dage het aantal ziektegevallen, over de gehele wereld genomen, weer aan het toenemen is, terwijl toch al meer dan 30 jaar doeltreffende geneesmiddelen en vaccins beschikbaar zijn om genezing en voorkoming van de ziekte te bereiken en tevens de technologische mogelijkheden aanwezig zijn om ten dezen een efficiënt beleid te voeren. Teleurstellend is het dus, te ervaren dat vooral in de ontwikkelingslanden nog zo weinig wezenlijke vooruitgang is te bespeuren. Integendeel, juist daar loopt het aantal slachtoffers elk jaar nog in de miljoenen.

Volgens Styblo¹ was in de meer welvarende landen tuberculose – ook zonder specifieke bestrijdingsmiddelen – gedoemd, op den duur te verdwijnen, omdat het aantal aanwezige besmettingsbronnen niet langer toereikend was om zoveel personen te besmetten, dat ten slotte een minstens even groot aantal bronnen in de gemeenschap zou ontstaan. Een natuurlijke teruggang dus, waarvan de oorzaken slechts ten dele bekend zijn. Deze tendens tot 'zelf-uitroeiing' van de ziekte is er echter in de ontwikkelingslanden blijkbaar nooit geweest. Daarom is er in die landen een blijvende behoefte aan efficiënte bestrijdingsmiddelen. Maar ook in meer welvarende landen met een hoog ontwikkelde gezondheidszorg is het risico van besmetting – vooral bij de minder bedeelden (slechte voeding, gebrekkige behuizing en hygiëne) – nog altijd aanwezig. Te bedenken is ook dat de diagnose van het steeds dalende aantal nieuwe tuberculosegevallen een probleem zal blijven totdat de ziekte nagenoeg zal zijn verdwenen. De bevolking zal haar belangstelling voor de ziekte verliezen en de artsen dreigen haar in de dagelijkse praktijk te 'vergeten', omdat ze haar zelden kunnen waarnemen. In sommige ontwikkelde landen, waar geen massale BCG-vaccinatie wordt toegepast, is thans reeds driekwart van de bevolking onbesmet en dus tuberculine-negatief. Het is – aldus Styblo¹ – daarom van veel belang dat uitgebreide toepassing van de Mantoux-reactie wordt ingevoerd in het dagelijks werk van sommige ziekenhuisafdelingen en andere gezondheidsdiensten. Al met al is het zaak alert te blijven: een multidisciplinaire aanpak is nodig om de problemen het hoofd te bieden.

Literatuur:

1. K. Styblo (1982): Recente ontwikkelingen in de tuberculose-epidemiologie. Koninklijke Nederlandse Centrale Vereniging tot bestrijding van de tuberculose – 's-Gravenhage.

Buitenland

CHINA

Betrekkingen met de F.D.I.

Eén van de weinige grote landen, die zich van de

Fédération Dentaire Internationale afzijdig houden, is de Volksrepubliek China. Weliswaar zijn de laatste vijf jaar nu en dan pogingen ondernomen om met de Chinese beroepsgenoten in contact te komen, maar van regelmatige wederzijdse betrekkingen was tot nu toe geen sprake.

Toen echter in mei 1982 de president en de secretaris-generaal van de F.D.I. in Tokio waren om verschillende zaken betreffende het Wereldjaarcongres van 1983 te regelen, ontvouwde een vooraanstaand Japans F.D.I.-lid het plan, de gewenste verbinding tot stand te brengen, aldus de F.D.I.-Newsletter van september 1982. Deze collega, Dr. T. Tsutsumi, hoofdredacteur van de Journal of the Dental Pen Club of Japan, kon daarbij gebruik maken van de omstandigheid dat hij de Chinese gezant in Japan persoonlijk kende. Aldus kon een ontmoeting worden gearrangeerd, bij welke gelegenheid de ambassadeur uitgebreide documentatie ter hand werd gesteld over het wereldomvattende werk dat de Fédération verricht. De ambassadeur toonde zich bereid deze door te geven aan de betrokken autoriteiten in China, o.a. het bestuur van de Chinese beroepsorganisatie.

Inmiddels worden tussen prominente vertegenwoordigers van de professie aan beide zijden reeds bestaande betrekkingen onderhouden. Het bestuur van de F.D.I. zou het natuurlijk bijzonder op prijs stellen als het mogelijk zou zijn, in 1983 – wanneer het Wereldjaarcongres voor het eerst in een Aziatisch land (Japan) wordt gehouden – de Volksrepubliek China als lid welkom te heten.

BELGIË

Aankondiging 9e Benelux Congres voor de Geschiedenis der Wetenschappen

Mede onder auspiciën van het Genootschap voor Geschiedenis der Geneeskunde, Wiskunde, Natuurwetenschappen en Techniek, wordt van 6 tot en met 8 mei 1983 in Antwerpen het 9e Benelux Congres voor de Geschiedenis der Wetenschappen gehouden. Het te behandelen thema luidt: 'Antwerpen en de Nederlanden in de 16e eeuw'.

Zij die wensen deel te nemen, dienen zich vóór 7 maart a.s. aan te melden bij de secretaris van het organisatiecomité, W. Herreman, Oogststraat 2, 2600 Berchem, België.

In Nederland zijn nadere inlichtingen te verkrijgen bij de secretaris van het GeWiNa, J. W. van Spronsen, Veenendaalkade 463, 2547 AL 's-Gravenhage.

VERSLAG ORCA-CONGRES D.D. 30 JUNI – 3 JULI 1982, ANNAPOLIS (V.S.)

Inleiding

De Europese Organisatie voor Cariësonderzoek

(ORCA) heeft haar jaarlijkse congres dit jaar buiten Europa gehouden. Aanleiding hiertoe was het feit dat het National Caries Program (onderdeel van het in Washington gevestigde National Institute of Health) haar 10-jarig bestaan vierde. De directeur van het National Caries Program, Dr. Jim Carlos, had met zijn staf Annapolis aan de Chesapeake Bay uitgekozen als congresplaats. Dit oude vissersstadje is thans een trekpleister voor zeil- en jachtboten. Het Hilton-hotel, gelegen aan de haven, was de plaats waar het congres zich afspeelde.

De officiële opening vond plaats in het auditorium van het oude St. Johns College. Vijf musici, leden van het Annapolis Symphony Orchestra, brachten ter ondersteuning van de band tussen Europa en de V.S. enkele delen ten gehore van een strijkkwintet van de naar Amerika geëmigreerde Nederlander John Frederick Peter (1746-1813).

Het wetenschappelijke gedeelte bestond uit 15 sessies waarin in totaal 100 onderzoekpresentaties werden gegeven en een symposium met als titel 'The future of Caries Research'.

De 15 sessies bestonden uit 7 'verbal'- en 8 'poster'-sessies.

Onderzoekresultaten werden gebracht uit de volgende landen, met tussen haakjes het aantal presentaties:

Engeland	(14)
Frankrijk	(3)
Nederland	(16)
Oost-Europa	(2)
Scandinavië	(16)
V.S.	(29)
Zwitserland	(7)

Researchverslagen*)

1. De carieuze laesie

Een witte vlek in een tand kan enerzijds duiden op het begin van cariës (de vlek is dan meestal dof), anderzijds kan een witte vlek een 'gezeen' laesie zijn (meestal glimmend). Veel onderzoekers zijn bezig om de witte vlek, zowel de wijze waarop deze ontstaat als de mogelijkheid tot remineralisatie te bestuderen. De vraag zou als volgt gesteld kunnen worden: Uit welke calciumfosfaatverbinding bestaat de witte vlek en op welke wijze kan deze verbinding beïnvloed worden. Weatherell (Eng.) vindt het mineraal monofosfaat (CaHPO₄) in de laesie. Ingram (Eng.) vindt dat aanvankelijk vooral calcium en magnesium uit het glazuur oplost, zodat het mineraal dat resteert in de laesie calciumarm is. Het glazuur lost op ten gevolge van het zuur dat

*) Het gepresenteerde onderzoek dat ligt op het terrein van de epidemiologie wordt niet hier besproken, maar is opgenomen in een verslag van Drs. C. van Loveren over het congres 'Declining Caries Prevalence', gehouden te Boston in juni 1982.